

## MINTAFELADATSOROK

### Középszintű írásbeli vizsga

#### *Első feladatsor*

I. Nyomtatott szótár segítségével fordítsa magyar nyelvre az alábbi idézetet! (40 pont)

#### **Phaedrus: Vulpes et aquila**

(I. 28.)

Vulpinos catulos aquila quondam sustulit,  
nidoque posuit pullis escam ut carperent.  
Hanc<sup>1</sup> persecuta mater<sup>2</sup> orare incipit,  
ne tantum miserae<sup>3</sup> luctum importaret sibi.  
Contempsit illa<sup>4</sup>, tuta quippe ipso loco.  
Vulpes ab ara rapuit ardentem<sup>5</sup> facem,  
totamque flammis arborem circumdedit,  
hosti dolorem damno<sup>6</sup> miscens sanguinis.  
Aquila, ut periculo mortis eriperet suos,  
incolumes natos supplex<sup>7</sup> vulpi reddidit.

1. *hanc*: tudniillik aquilam
2. *mater*: tudniillik vulpes
3. *miserae...sibi*: vulpi
4. *illa*: aquila
5. *fax ardens* = üszök, parázs
6. *damno miscens sanguinis*: ivadéka elpusztításával okozzon
7. *supplex*: tudniillik *aquila*, attributum praedicativum

II. Oldja meg az alábbi feladatsort!

#### **1. Egyeztesse a zárójelben megadott szavakat a ragozott főnévvel! (6 pont)**

de aquila (miser 3; qui, quae, quod) .....

locos (ille, illa, illud; noster 3) .....

pericula (damnosus 3; maior, -ius) .....

#### **2. Adja meg az alábbi imperfectum alakok perfectumát a többi alaki sajátosság megfigyása mellett! (6 pont)**

poterant .....

possumus .....

possit .....

3. Egészítse ki a táblázatot! (4 pont)

	Alapfok	Középfok	Felsőfok
Melléknév	miser		
Adverbium			humillime

4. Nevezze meg a mondatokban vastag betűvel szedett igeneves szerkezetet! (6 pont)

Pl.: Catuli viderunt **aquilam venire.** accusativus cum infinitivo

Matri **oranti** aquila catulos non reddidit.

.....

Arbor **circumdatis flammis** usta est (uro 3, ussi, ustus=éget).

.....

Vulpes non putavit catulos **tollere aquilam.**

.....

5. Nevezze meg az alárendelt tagmondat-típusokat a következő összetett mondatokban! (4 pont)

Aquila praedam posuit pullis, ut carperent (carpo 3, carpsi, carptus=széttép)

.....

Aquila nescit, quid vulpes factura sit.

.....

6. Egészítse ki a szavak jelentésbeli párjaival az alábbi táblázatot! (3 pont)

pater	
	soror
filius	

7. Írja le szótári alakban azokat a latin szavakat, amelyekből a következő magyar szavak származnak! (3 pont)

pozíció .....

import .....

totális .....

## 8. Egészítse ki a következő táblázatot! (3 pont)

Ige	Főnév
doleo	dolor
	mors
nascor	

### *Javítási útmutató*

*Tájékoztató fordítás:*

#### **A róka és a sas**

Egyszer rókakölyköket ragadott el a sas, és odavetette a fészkében a fiókáknak eledelül. A kölykök anyja, aki követte a sast, kérlelni kezdte, ne okozzon oly nagy gyászt neki, a szerencsétlennek. Az semmibe vette, hiszen biztonságban volt azon a helyen.

A róka egy oltárról üszköt szerzett, és az egész fát lángba borította, hogy ellenségének ivadéka elpusztításával okozzon fájdalmat.

A sas, amint a halálos veszedelemből kiszabadította fiókáit, alázatosan visszaadta a rókának sértetlen kölykeiket.

*Tagmondatonként adható részpontszámok:*

#### **Phaedrus: Vulpes et aquila (2 pont)**

(I. 28.)

Vulpinos catulos aquila quondam sustulit (3 pont),  
nidoque posuit pullis escam ut carperent (5 pont).  
Hanc persecuta mater orare incipit (3 pont),  
ne tantum miserae luctum importaret sibi (3 pont).  
Contempsit illa (1 pont), tuta quippe ipso loco (3 pont).  
Vulpes ab ara rapuit ardentem facem (3 pont),  
totamque flammis arborem circumdedit (3 pont),  
hosti dolorem damno miscens sanguinis (4 pont).  
Aquila, ut periculo mortis eriperet suos (5 pont),  
incolumes natos supplex vulpi reddidit (5 pont).

*A feladatsor megoldása:*

#### **1. Egyeztesse a zárójelben megadott szavakat a ragozott főnévvel! (6 pont)**

de aquila (miser 3; qui, quae, quod)  
locos (ille, illa, illud; noster 3)  
pericula (damnosus 3; maior, -ius)

de aquila misera, qua  
illos locos nostros  
pericula damnosa maiora

2. Adja meg az alábbi imperfectum alakok perfectumát a többi alaki sajátosság megahgyása mellett! (6 pont)

poterant	potuerant
possumus	potuimus
possit	potuerit

3. Egészítse ki a táblázatot! (4 pont)

	Alapfok	Középfok	Felsőfok
Melléknév	miser	miserior	miserrimus
Adverbium	humiliter	humilius	humillime

4. Nevezze meg a mondatokban vastag betűvel szedett igeneves szerkezetet! (6 pont)

Pl.: Catuli viderunt **aquilam venire.** accusativus cum infinitivo

Matri **oranti** aquila catulos non reddidit.

Participium coniunctum

Arbor **circumdatis flammis** usta est (uro 3, ussi, ustus=éget).

Ablativus absolutus

Vulpes non putavit catulos **tollere aquilam.**

Accusativus cum infinitivo

5. Nevezze meg az alárendelt tagmondat-típusokat a következő összetett mondatokban? (4 pont)

Aquila praedam posuit pullis, ut carperent (carpo 3, carpsi, carptus=széttép)

célhatározói

Aquila nescit, quid vulpes factura sit.

Kérdő tárgyi

6. Egészítse ki a szavak jelentésbeli párjaival alábbi táblázatot! (3 pont)

pater	mater
frater	soror
filius	filia

7. Írja le szótári alakban azokat a latin szavakat, amelyekből a következő magyar szavak származnak! (3 pont)

pozíció	pono 3 posui positum
import	importo 1 -avi -atum
totális	totus 3

### 8. Egészítse ki a következő táblázatot! (3 pont)

Ige	Főnév
doleo	dolor
morior	mors
nascor	natus -i, nata -ae, natus -us

### Második feladatsor

I. Nyomtatott szótár segítségével fordítsa magyar nyelvre az alábbi szöveget! (40 pont)

#### De Psyche et Cupidine

Quondam Amor<sup>1</sup> permisit uxori, ut sorores visitaret. Quae<sup>2</sup> cum audivissent Psychen felicem ditissimamque<sup>3</sup> esse, invidebant ei, et dixerunt maritum ignotum certe monstrum esse horrendum, persuadebantque puellae timidae, ut maritum dormientem lucerna accensa spectaret. Quo facto<sup>4</sup> Psyche magno cum gaudio vidit coniugem deum omnium<sup>5</sup> pulcherrimum esse. Sed dum miratur gaudetque, stilla olei ferventis ex lucerna super humerum dei demanat. Cupido somno excussus<sup>6</sup> vidit se esse detectum, et tristissimus<sup>7</sup> avolavit.

1. *Amor* = Cupido
2. *quae*: scilicet sorores, plur. nom.
3. *ditissimus* 3: a dives, (-itis) felsőfoka
4. *quo facto*: abl. abs.
5. *deum omnium*: genitivus partitivus
6. *somno excussus*: felriadok álmomból
7. *tristissimus*: attributum praedicativum

II. Oldja meg az alábbi feladatsort!

#### 1. Tegye a pluralis megfelelő esetébe az alábbi szókapcsolatokat! (6 pont)

uxori bonae .....  
puellam felicem .....  
monstrum horrendum .....

#### 2. Tegye a singularis megfelelő esetébe az alábbi szókapcsolatokat! (6 pont)

hae sorores .....  
de deis dormientibus .....  
ad gaudia nostra .....

**3. Határozza meg a következő igealakokat! (3 pont)**

Pl.: audit      activum, indicativus, praesens, imperfectum, egyes szám, 3. személy

spectaveramus .....  
 spectabunt .....  
 spectet .....

**4. Egészítse ki a táblázatot! (4 pont)**

	Alapfok	Középfok	Felsőfok
Melléknév			tristissimus
Adverbium	pulchre		

**5. Nevezze meg a mondatokban vastag betűvel szedett igenevet vagy igeneves szerkezetet! (4 pont)**

Pl.: Audimus **puellam cantare.**      accusativus cum infinitivo

Cupido vidit **se detectum esse** (detego 3, -texi, -tectus = leleplez).

Psyche **Cupidine dormiente** lucernam tulit. ....

**6. Nevezze meg az alárendelt tagmondat-típusokat a következő összetett mondatokban! (4 pont)**

Amor permisit uxori, ut sorores visitaret. ....

Dum Psyche miratur, Cupido somno excutitur (excutio 3, -cussi, -cussus = felver) .....

**7. Adja meg a következő szavak szótári alakját! (4 pont)**

fuerit .....  
 gessit .....  
 audiendus .....  
 facto .....

**8. Egészítse ki a következő táblázatot! (4 pont)**

puer	puella	liberi
maritus		coniuges
		homines
	lupa	animalia

## ***Javítási útmutató***

*Tájékoztató fordítás:*

### **Amor és Psyche (Cupido és Psyche)**

Egyszer Amor megengedte feleségének, hogy meglátogassa nővéreit. Miután azok meghallották, hogy Psyche boldog, és dúsgazdag, irigy szemmel néztek rá, azt mondták neki, hogy a férje, akit nem ismer, bizonyosan egy rettentő szörnyeteg, és rábeszéltek a félénk lányt, hogy férjét álmában egy égő lámpással lesse meg. Így is történt, és Psyche nagy örömmel látta, hogy hitvese a legszebb isten (az összes istenek közül). Ám miközben ámult és örült, a lámpásból egy forró olajcsepp az isten vállára hullott. Az álmából fölriadt Cupido látta, hogy titkát felfedték és búsan elrepült.

*Tagmondatonként adható részpontszámok:*

### **De Psyche et Cupidine**

Quondam Amor permisit uxori (2 pont), ut sorores visitaret (2 pont). Quae cum audivissent Psychen felicem ditissimamque esse (4 pont), invidebant ei (1 pont), et dixerunt maritum ignotum certe monstrum esse horrendum (4 pont), persuadebantque puellae timidae (2 pont), ut maritum dormientem lucerna accensa spectaret (3 pont). Quo facto Psyche magno cum gaudio vidit coniugem deum omnium pulcherrimum esse (6 pont). Sed dum miratur gaudetque (3 pont), stilla olei ferventis ex lucerna super humerum dei demanat (6 pont). Cupido somno excussus vidit se esse detectum (5 pont), et tristissimus avolavit (2 pont).

*A feladatsor megoldása:*

#### **1. Tegye a pluralis megfelelő esetébe az alábbi szókapcsolatokat! (6 pont)**

uxori bonae	uxoribus bonis
puellam felicem	puellas felices
monstrum horrendum	monstra horrenda

#### **2. Tegye a singularis megfelelő esetébe az alábbi szókapcsolatokat! (6 pont)**

hae sorores	haec soror
de deis dormientibus	de deo dormienti
ad gaudia nostra	ad gaudium nostrum

#### **3. Határozza meg a következő igealakokat! (3 pont)**

Pl.: audit    activum, indicativus, praesens, imperfectum, egyes szám, 3. személy

spectaveramus	activum, indicativus, praeteritum, perfectum, többes szám, 1. személy
spectabunt	activum, indicativus, futurum, imperfectum, többes szám, 3. személy
spectet	activum, coniunctivus, praesens, imperfectum, egyes szám, 3. személy

4. Egészítse ki a táblázatot! (4 pont)

	Alapfok	Középfok	Felsőfok
Melléknév	tristis	tristior	tristissimus
Adverbium	pulchre	pulchrius	pulcherrime

5. Nevezze meg a mondatokban vastag betűvel szedett igeneves szerkezetet! (4 pont)

Pl.: Audimus **puellam cantare**. accusativus cum infinitivo

Cupido vidit **se detectum esse** (detego 3, -texi, -tectus = leleplez).

accusativus cum infinitivo

Psyche **Cupidine dormiente** lucernam tulit.

ablativus absolutus

6. Nevezze meg az alárendelt tagmondat-típusokat a következő összetett mondatokban! (4 pont)

Amor permisit uxori, ut sorores visitaret.

célzatos

Dum Psyche miratur, Cupido somno excutitur (excutio 3, -cussi, -cussus = felver)

időhatározói

7. Adja meg a következő szavak szótári alakját! (4 pont)

fuerit	sum, esse, fui
gessit	gero 3 gessi, gestum
audiendus	audio 3 audivi, auditum
facto	facio 3 feci, factum

8. Egészítse ki a következő táblázatot! (4 pont)

puer	puella	liberi
maritus	uxor	coniunx
vir (stb.)	femina (stb.)	homo
lupus	lupa	animal



### **Harmadik feladatsor**

I. Nyomtatott szótár segítségével fordítsa magyar nyelvre az alábbi idézetet! (40 pont)

#### **Szent István király koronája**

Quarto post patris obitum anno<sup>1</sup> eundem Astricum praesulem<sup>2</sup>, qui alio nomine Anastasius dictus est, ad limina sanctorum apostolorum misit<sup>3</sup>, ut a successore Sancti Petri, principis apostolorum postularet, ut novellae christianitati<sup>4</sup> exortae in partibus Pannoniae largam benedictionem<sup>5</sup> porrigeret. Strigonensem<sup>6</sup> ecclesiam in metropolim<sup>7</sup> suae subscriptionis auctoritate sanciret. Regio<sup>8</sup> etiam dignaretur ipsum diademate<sup>8</sup> roborare.

1. *obitus, -us m* = mors

Géza fejedelem 997-ben halt meg, a követség pedig az 1000. esztendő őszén tartózkodott Rómában.

2. *praesul, -is m* = főpap

3. *misit*: a mondatban az alany István, Géza fejedelem fia

4. *christianitas, -tatis f*: kereszténység

5. *benedictio, -onis f*: áldás

6. *Strigonensis 2*: esztergomi

7. *in metropolim sancire*: érseki székhellyé szentelni

8. *regio diademate*: így tartozik össze

II. Oldja meg az alábbi feladatsort!

**1. Egyeztesse a zárójelben megadott szavakat a ragozott főnévvel! (6 pont)**

patri (sanctus 3; qui, quae, quod) .....

coronam (is, ea id, regalis 2) .....

nominum (alius 3; hic, haec, hoc) .....

**2. Határozza meg a következő igealakokat! (3 pont)**

Pl. videbatactivum, indicativus, praeteritum, imperfectum, egyes szám 3. személy

dictus est .....

dicerent .....

diximus .....

**3. Tegye az előljárárszónak megfelelő esetbe a zárójelbe tett szavakat! (4 pont)**

cum (litterae) .....

post (mors) .....

ad (Pannonia) .....

de (pars) .....

4. Válogassa szét a megadott szavakat, a következő szempontok szerint! (6 pont)

	Alapfok	Középfok	Felsőfok
Melléknév			
Adverbium			

sanctissimus 3, infeliciter, malus 3, largius, simillime, felicior

5. Nevezze meg a mondatokban vastag betűvel szedett igeneveket vagy igeneves szerkezetet! (4 pont)

Pl.: Stephanus putavit Astricum Romam mittere. accusativus cum infinitivo

**Corona allata** Stephanus rex coronatur (affero, afferre, attuli, allatum =elhozni, meghozni). .....

Dicitur **Stephanus** filio suo, Emerico, libellum **scripsisse** (libellus, -i m =könyvecske) .....

6. Nevezze meg az alárendelt tagmondat-típusokat a következő összetett mondatokban! (4 pont)

Stephanus Astricum misit, ut benedictionem peteret. ....

Deus principi apostolorum in somno dixit, cui is coronam det. ....

7. Egészítse ki az alábbi táblázatot! (2 pont)

quattuor	quartus 3
quinque	
sex	

8. Egészítse ki az alábbi táblázatot! (4 pont)

Főnév	Ige
	crucio
missio	
	rego
corona	

## ***Javítási útmutató***

### *Tájékoztató fordítás:*

István az atyja halála utáni negyedik évben ugyanazt az Asztrik főpapot, akit más néven Anastasiusnak hívtak, a szent apostolok küszöbéhez küldte, hogy Szent Péternek, az apostolok fejének utódjától kérje azt, hogy a Pannonia részeiben újonnan támadt kereszténységre bőséges áldását adja, az esztergomi püspökséget aláírásának tekintélyével érseki székhellyé szentelje. Őt magát pedig a királyi méltóság jelvényével méltóztasson megerősíteni.

### *Tagmondatonként adható részpontszámok:*

Quarto post patris obitum anno eundem Astricum praesulem (6 pont), qui alio nomine Anastasius dictus est (5 pont), ad limina sanctorum apostolorum misit (3 pont), ut a successore Sancti Petri (3 pont), principis apostolorum postularet (3 pont), ut novellae christianitati exortae in partibus Pannoniae largam benedictionem porrigeret (8 pont). Strigonensem ecclesiam in metropolim suae subscriptionis auctoritate sanciret (6 pont). Regio etiam dignaretur ipsum diademate roborare (6 pont).

### *A feladatsor megoldása:*

#### **1. Egyeztesse a zárójelben megadott szavakat a ragozott főnévvel! (6 pont)**

patri (sanctus 3; qui, quae, quod)	patri sancto cui
coronam (is, ea id, regalis 2)	eam coronam regalem
nominum (alius 3; hic, haec, hoc)	horum nominum aliorum

#### **2. Határozza meg a következő igealakokat! (3 pont)**

Pl. videbat activum, indicativus, praeteritum, imperfectum, egyes szám 3. személy

dictus est	passivum, indicativus, praesens, perfectum, egyes szám, 3. személy
dicerent	activum, coniunctivus, praeteritum, imperfectum, többes szám, 3. személy
diximus	activum, indicativus, praesens, perfectum, többes szám, 1. személy

#### **3. Tegye az előjárószónak megfelelő esetben a zárójelbe tett szavakat! (4 pont)**

cum (litterae)	litteris
post (mors)	mortem
ad (Pannonia)	Pannoniam
de (pars)	parte

4. Válogassa szét a megadott szavakat, a következő szempontok szerint! (6 pont)

	Alapfok	Középfok	Felsőfok
Melléknév	malus	felicior	sanctissimus
Adverbium	infeliciter	largius	simillime

sanctissimus 3, infeliciter, malus 3, largius, simillime, felicior

5. Nevezze meg a mondatokban vastag betűvel szedett igenevet vagy igeneves szerkezetet! (4 pont)

Pl.: Stephanus putavit Astricum Romam mittere. accusativus cum infinitivo

**Corona allata** Stephanus rex coronatur (affero, afferre, attuli, allatum =elhozni, meghozni).  
ablativus absolutus

Dicitur **Stephanus** filio suo, Emerico, libellum **scripsisse** (libellus, -i m =könyvecske)  
nominativus cum infinitivo

6. Milyen alárendelt tagmondat-típusokat ismer fel a következő két összetett mondatban? (4 pont)

Stephanus Astricum misit, ut benedictionem peteret. célhatározói  
Deus principi apostolorum in somno dixit, cui is coronam det. kérdő tárgyi

7. Egészítse ki az alábbi táblázatot! (2 pont)

quattuor	quartus 3
quinque	Quintus 3
sex	sextus 3

8. Egészítse ki az alábbi táblázatot! (4 pont)

Főnév	Ige
crux	crucio
missio	mitto
rex	rego
corona	corono

## MINTATÉTELEK A KÖZÉPSZINTŰ SZÓBELI VIZSGÁHOZ

### 1. tétel

Aeneadum genetrix, hominum, divomque voluptas,  
Alma Venus, caeli subter labentia signa  
Quae mare navigerum, quae terras frugiferentis  
Concelebras, per te quoniam genus omne animantum  
Concipitur visitque exortum lumina solis!  
Te, dea, te fugiunt venti, te nubila caeli  
Adventumque tuum, tibi suavis daedala tellus  
Summittit flores, tibi rident aequora ponti,  
Placatumque nitet diffuso lumine caelum.



Mutassa be a kép alapján Héraklész alakját!

*Példa a vizsgáztatás menetére és a felelet értékelésére:*

- I.
  1. Olvassa fel és fordítsa magyarra a tételben szereplő szöveget! – 20 pont
  2. Melyik igéből származik a „labentia” szó? – 3 pont
  3. Határozza meg pontosan az igealakot! – 5 pont
  4. Mi a „tellus” szótári alakja és jelentése? – 2 pont
  5. Mivel van egyeztetve a szövegben a „quae” névmás? – 2 pont
  6. Hol talál a 6-7. sorban személyes névmásokat? – 2 pont
  7. Mi a „flores” szótári alakja és jelentése? – 2 pont
  8. Milyen stilisztikai eszközt talál a szövegben? – 4 pont
- II.
  1. Kinek mely művéből származik az idézet? – 2 pont
  2. Mit jelképez Venus istennő alakja a szövegben? – 1 pont
  3. Miért éppen Venus alakjának felidézésével kezdődik a mű? – 3 pont
  4. Miért mondható Venus „Aeneadum genetrix”-nek? – 4 pont
  5. Idézzon Lucretiustól legalább öt verssornyi szöveget emlékezetből! – 10 pont
- III. A kép témájának bemutatása: 15 pont

## 2. tétel

Maecenas atavis edite regibus,  
O et praesidium et dulce decus meum:

Sunt quos curriculo pulverem Olympicum  
Collegisse iuvat metaque fervidis

Evitata rotis palmaque nobilis  
Terrarum dominos evehit ad deos.

Hunc si mobilium turba Quiritium  
Certat tergeminis tollere honoribus.



Mutassa be a kép alapján az ókori római szórakozóhelyeit!

*Példa a vizsgáztatás menetére és a felelet értékelésére*

- I. 1. *Olvassa fel és fordítsa magyarra a tételben szereplő szöveget!* – 20 pont
2. Milyen esetben áll az „edite” szó? – 3 pont
  3. Mi a szótári alakja a „decus” szónak? – 2 pont
  4. Milyen ragozási sajátosságot figyelhetünk meg a „mobilium” szóban? – 3 pont
  5. Melyik igének milyen alakja az „evitata”? – 4 pont
  6. Melyik igének milyen alakja a „collegisse”? – 4 pont
  7. Mivel van egyeztetve a „nobilis” szó? – 2 pont
  8. Milyen stíluseszközt talál az idézet utolsó sorában? – 2 pont
- II. 1. Kinek mely művéből való az idézet? – 2 pont
2. Milyen versmértékben íródott? – 3 pont
  3. Mit tud a versben említett hármastisztségről? – 5 pont
  4. Idézzon emlékezetből legalább ötsornyi verset Horatiustól! – 10 pont
- III. A kép témájának bemutatása: 15 pont

**3. tétel**

Libenter ex iis, qui a te veniunt, cognovi familiariter te cum servis tuis vivere. Hoc prudentiam tuam, hoc eruditionem decet. „Servi sunt” – immo homines. „Servi sunt” – immo contubernales. „Servi sunt” – immo conservi, si cogitaveris tantundem in utrumque licere fortunae. Itaque rideo istos, qui turpe existimant cum servo suo cenare: quare, nisi quia superbissima consuetudo cenanti domino stantium servorum turbam circumdedit?



Mutassa be a kép alapján a Forum Romanumot!

*Példa a vizsgáztatás menetére és a felelet értékelésére:*

- I.
  1. *Olvassa fel és fordítsa magyarra a tételben szereplő szöveget!* – 20 pont
  2. Milyen személyes névmásokat talál az első mondatban? – 2 pont
  3. Milyen fontos stilisztikai eszközzel él a szerző? – 2 pont
  4. Milyen ragozási sajátosság jellemzi a „licere” szót? – 4 pont
  5. Milyen ige mely alakja a „cenanti”? – 5 pont
  6. Milyen sajátos vonzattal rendelkezik a „circumdedit” szó? – 3 pont
  7. Mi az „eruditionem” szótári alakja? – 2 pont
  8. Milyen szófajú szó a „familiariter”? – 2 pont
  
- II.
  1. Mi az idézett irodalmi mű címe és ki a szerző? – 2 pont
  2. Mely római irodalmi korszak szülötte a mű? – 2 pont
  3. Mivel indokolja a szerző, hogy a rabszolgákat „szolgatársaknak” tartja? – 6 pont
  4. Idézzon emlékezetből legalább öt mondatnyi szöveget L.A. Senecától!
  
- III. A kép témájának bemutatása: 15 pont



## EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

### *Első feladatsor*

I. Nyomtatott szótár segítségével fordítsa magyar nyelvre az alábbi idézetet! (40 pont)

**Vergilius: Aeneis VII. 59-67, 71-77**

**Prodigiumok jelentik Latinus királynak, hogy Laviniát idegenből jött férfihoz kell feleségül adni**

Laurus erat tecti medio in penetralibus altis  
sacra comam<sup>1</sup> multosque metu servata per annos,  
quam pater inventam, primas cum conderet arces,  
ipse ferebatur Phoebosacrasse Latinus,  
Laurentisque ab ea nomen posuisse colonis.  
Huius apes summum densae (mirabile dictu)  
stridore ingenti liquidum trans aethera vectae  
obsedere apicem, et pedibus per mutua nexis  
examen subitum ramo frondente pependit.

Praeterea, castis adolet dum altaria taedis,  
et iuxta genitorem astat Lavinia virgo,  
visa (nefas) longis comprehendere crinibus ignem  
atque omnem ornatum flamma crepitante cremari,  
regalisque accensa comas<sup>2</sup>, accensa coronam<sup>3</sup>  
insignem gemmis; tum fumida lumine fulvo  
involvi ac totis Vulcanum spargere tectis.

1. *comam*: acc. respectivus
2. *comas*: acc. respectivus
3. *coronam*: acc. respectivus

II. Oldja meg az alábbi feladatsort!

**1. Fokozza a melléknevet a következő szókapcsolatban! (3 pont)**

per multos annos .....

**2. Adja meg a fero ferre tuli latum ige következő alakjait! (5 pont)**

act. ind. praes. imperf. Pl. 1. ....  
pass. ind. praes. imperf. Pl. 2. ....  
I. imperativus S. 2. ....  
act. ind. fut. imperf. S. 2. ....  
pass. coni. praes. perf. S. 1. ....

3. Szerkessze meg a pono 3 posui positum ige összes infinitivusát! (6 pont)

4. Változtassa meg a szókapcsolatok számát, az esetet tartsa meg! (3 pont)

ipsorum patrum .....  
longis crinibus (abl.) .....  
examen ingens .....

5. Milyen esetben állnak az aláhúzott szavak a következő szószerkezetben? (3 pont)

Vulcanum spargere tectis .....  
lumine fulvo involvi .....  
mirabile dictu .....

6. Nevezze meg az igeneves szerkezetet! Mi a mondattani szerepe? (4 pont)

Visa est Lavinia ignem comprehendere.

.....

7. Milyen tagmondatot vezet be a cum kötőszó ebben a mondatban? Mondjon még két olyan alárendelt tagmondat-típust, melyet cum kötőszó vezethet be! (5 pont)

Latinus laurum Phoebosacravit, cum arcem conderet.

.....

8. Röviden értelmezze a következő kifejezéseket! (6 pont)

Procul este, profani! .....  
suovetaurilia .....

### ***Javítási útmutató***

#### *Tájékoztató fordítás:*

Volt egy babérfa a ház közepén, messze benn, szent lombú, sok éve vallásos tisztelettel őrzött. Úgy beszéltek, hogy miután rálelt a vár alapításának kezdetén, maga Latinus atya szentelte Phoebusnak, és erről adta a „laurentumi” nevet a telepeseeknek. Ennek a csúcsát (elmondani is csodás) egy sűrű méhraj szállta meg nagy zúgással érkező a tiszta égen át, és lábaikat kölcsönösen összefűzve váratlan rajban függtek alá egy zöldellő ágról.

Ezen felül, miközben tiszta fáklyával égő áldozattal tiszteli az oltárt, és atyja mellett áll a szűz Lavinia, (ó szörnyűség) látszik, hogy hosszú fürtjei tüzet fognak és minden ékessége elhamvad a pattogó tűzben, lángra lobban királyi haja, lángra lobban ékkövekkel ékes koronája, majd vörhenyes fény vonja be, miközben füstölög, és az egész házat behinti tüsszel.

Tagmondatonként adható részpontszámok:

Laurus erat tecti medio in penetralibus altis (2 pont)  
sacra comammultosque metu servata per annos (2 pont),  
quam pater inventam, primas cum conderet arces (1 pont),  
ipse ferebatur Phoebosacrassae Latinus (5 pont),  
Laurentisque ab ea nomen posuisse colonis (2 pont).  
Huius apes summum densae (mirabile dictu)  
stridore ingenti liquidum trans aethera vectae  
obsedere apicem (7 pont), et pedibus per mutua nexis  
examen subitum ramo frondente pependit (4 pont).

Praeterea, castis adolet dum altaria taedis,  
et iuxta genitorem astat Lavinia virgo (2 pont),  
visa (nefas) longis comprehendere crinibus ignem  
atque omnem ornatum flamma crepitante cremari (7 pont),  
regalisque accensa comas, accensa coronam  
insignem gemmis (2 pont); tum fumida lumine fulvo  
involvi ac totis Vulcanum spargere tectis (6 pont).

A feladatsor megoldása:

**1. Fokozza a melléknevet a következő szókapcsolatban (3 pont):**

per multos annos  
per plures annos  
per plurimos annos

**2. Adja meg a fero ferre tuli latum ige következő alakjait (5 pont):**

act. ind. praes. imperf. Pl. 1.	ferimus
pass. ind. praes. imperf. Pl. 2.	ferimini
I. imperativus S. 2.	fer
act. ind. fut. imperf. S. 2.	feres
pass. coni. praes. perf. S. 1.	latus 3 sim

**3. Szerkessze meg a pono 3 posui positum ige összes infinitivusát! (6 pont)**

ponere, poni, posuisse, positus 3 esse, positurus 3 esse, positum iri

**4. Változtassa meg a szókapcsolatok számát, az esetet tartsa meg! (3 pont)  
(helyes szavanként 1/2 pont)**

ipsorum patrum	ipsius patri
longis crinibus (abl.)	longe crine
examen ingens	examina ingentia

**5. Milyen esetben állnak az aláhúzott szavak a következő szószerkezetben? (3 pont)**

Vulcanum spargere <u>tectis</u>	ablativus helyhatározóként
<u>lumine fulvo</u> involvi	ablativus rei efficientis
mirabile <u>dictu</u>	ablativus limitationis

**6. Nevezze meg az igeneves szerkezetet! Mi a mondattani szerepe? (4 pont)  
(helyes válaszonként 2 pont)**

Visa est Lavinia ignem comprehendere. nominativus cum infinitivo, kijelentő alanyi alárendelést rövidít

**7. Milyen tagmondatot vezet be a cum kötőszó ebben a mondatban? Mondjon még két olyan alárendelt tagmondatot, amit cum kötőszó vezethet be! (5 pont)  
(3+1+1 pont)**

Latinus laurum Phoebos sacra vit, cum arcem conderet. időhatározói alárendelés, (okhatározó, megengedő)

**8. Röviden értelmezze a következő kifejezéseket! (6 pont)  
(kifejezésenként 3 pont)**

Procul este, profani! Beavatatlanok, távozzatok! Ezt mondja a pap áldozatbemutatás előtt. suovetaurilia vegyes állatáldozat disznóból, juhból és bikából

**Második feladatsor**

*I. Nyomtatott szótár segítségével fordítsa magyarra az alábbi szöveget!*

**Caesar: Commentarii de bello Gallico VI. XXIII. 1-6.**

**A germánok települései Caesar idején**

Civitatibus maxima laus est quam latissime circum se vastatis finibus solitudines habere. Hoc proprium virtutis existimant, expulsos agris finitimos credere, neque quemquam prope se audere consistere. Simul hoc se fore tutiores arbitrantur, repentinae incursionis timore sublato. Cum bellum civitas aut inlatum defendit aut infert, magistratus qui ei bello praesint et vitae necisque habeant potestatem deliguntur. In pace nullus est communis magistratus, sed principes regionum atque pagorum inter suos ius dicunt controversiasque minuunt. Latrocinia nullam habent infamiam quae extra fines cuiusque civitatis fiunt, atque ea iuventutis exercendae ac desidia minuentis causa fieri praedicant.

*II. Oldja meg az alábbi feladatsort!*

**1. Szerkessze meg az existimo 1 igéből ugyanazokat az alakokat, amelyeket a dico 3 igéből megadtunk! (6 pont)**

dices .....  
dicas .....  
dixeris .....  
dicturus es .....  
dic .....  
dici .....

**2. Szerkessze meg a latus 3 melléknév adverbiumait mindhárom fokban! (3 pont)**

.....

**3. Egyeztesse a névmást a főnévvel! (3 pont)**

civitatibus (qui, quae, quod) .....

principe (hic, haec, hoc) .....

magistratui (is, ea, id) .....

**4. Szerkessze meg a habeo 2 habui habitum ige valamennyi participiumát! (6 pont)**

.....

**5. Milyen esetben állnak az aláhúzott szavak a következő szókapcsolatokban? (3 pont)**

expulsi agris .....

finis civitatis .....

potestas vitae necisque .....

**6. Milyen igeneves szerkezetet talál a mondatban? Mi a mondattani szerepe? (5 pont)**

Ea iuventutis exercendae causa fiunt.

.....

**7. Milyen alárendelt tagmondatot fedez fel? Mi indokolja a coniunctivus használatát az alárendelt tagmondatban? (5 pont)**

Magistratus deliguntur, qui bello praesint.

.....

**8. Hol találhatóak nagyjából azok a területek, amelyeknek a római kori elnevezése ez volt? (4 pont)**

Dacia

Dalmatia

Noricum

Pannonia

***Javítási útmutató***

*Tájékoztató fordítás:*

Az egyes törzsek számára az a legnagyobb dicsőség, ha maguk körül a lehető legszélesebb sávban a határt feldúlva pusztasággá változtatják. Szerintük a vitézség legbiztosabb jele, hogy azt hihetik, a szomszédos törzseket földjeikről elűzték, s a közelükben senki nem mer lakni. Egyúttal nagyobb biztonságban is érzik magukat így, mert nem kell tartaniuk meglepetésszerű támadásoktól. Valahányszor a törzs ellenséges betörést ver vissza, vagy hadjáratot vezet, vezéreket jelölnek ki, hogy ők álljanak a háború élén, és ezek legyenek a háború ideje alatt élet és halál urai. Békében nincsenek közös tisztségviselőik, hanem az egyes vidékek és körzetek vezető emberei szolgálnak igazságot, és ők simítják el a vitákat övéik között. A rablás, ha a törzs határán kívül történik, egyáltalán nem szégyenletes dolog, sőt azt állítják, hogy ezzel edzik a fiatalokat és ezt használják eszközül a tunyaság csökkentésére.

*Tagmondatonként adható részpontszámok:*

Civitatibus maxima laus est quam latissime circum se vastatis finibus solitudines habere (4 pont). Hoc proprium virtutis existimant (2 pont), expulsos agris finitimos credere, neque quemquam prope se audere consistere (3 pont). Simul hoc se fore tutiores arbitrantur (3 pont), repentinae incursionis timore sublato (3 pont). Cum bellum civitas aut inlatum defendit aut infert (3 pont), magistratus qui ei bello praesint et vitae necisque habeant potestatem deliguntur (5 pont). In pace nullus est communis magistratus, sed principes regionum atque pagorum inter suos ius dicunt controversiasque minuunt (5 pont). Latrocinia nullam habent infamiam quae extra fines cuiusque civitatis fiunt (4 pont), atque ea iuventutis exercendae ac desidia minuendae causa fieri praedicant (5 pont).

*A feladatsor megoldása:*

**1. Szerkessze meg az existimo 1 igéből ugyanazokat az alakokat, amelyeket a dico 3 igéből megadtunk! (6 pont)**

dices	existimabis
dicas	existimes
dixeris	existimaveris
dicturus es	existimaturus es
dic	existima
dici	existimari

**2. Szerkessze meg a latus 3 melléknév adverbiumait mindhárom fokban! (3 pont)**

late, latius, latissime

**3. Egyeztesse a névmást a főnévvel! (3 pont)**

civitatibus (qui, quae, quod)	quibus
principe (hic, haec, hoc)	hoc
magistratui (is, ea, id)	ei

**4. Szerkessze meg a habeo 2 habui habitum ige valamennyi participiumát! (6 pont)  
(megoldásonként 1½ pont)**

habens (-entis), habitus 3, habiturus 3, habendus 3

**5. Milyen esetben állnak az aláhúzott szavak a következő szókapcsolatokban? (3 pont)**

expulsi <u>agris</u>	ablativus separationis
fines <u>civitatis</u>	genitivus possessivus
potestas <u>vitae necisque</u>	genitivus obiectivus

**6. Milyen igeneves szerkezetet talál a mondatban? Mi a mondattani szerepe? (5 pont)  
(helyes válaszonként 3+2 pont)**

Ea iuventutis exercendae causa fiunt.  
gerundivumos szerkezet, célhatározó

**7. Milyen alárendelt tagmondatot fedez fel? Mi indokolja a coniunctivus használatát az alárendelt tagmondatban? (5 pont) (helyes válaszonként 2+3 pont)**

Magistratus deliguntur, qui bello praesint.  
vonatkozó alárendelés, mellékértelme van (célhatározói)

**8. Hol találhatóak nagyjából azok a területek, amelyeknek a római kori elnevezése ez volt? (4 pont)**

Dacia	Erdély
Dalmatia	horvát tengerpart
Noricum	Ausztria
Pannonia	Nyugat-Magyarország

***Harmadik feladatsor***

*I. Nyomtatott szótár segítségével fordítsa magyarra az alábbi szöveget! (40 pont)*

**Cicero: De signis XXXIX. 86.**

**Verres kegyetlenkedése a tündariszi Szópatrosszal**

***Verres Tündarisz szicíliai városban szemet vetett egy szentként tisztelt Mercurius szoborra, amit azonban a város nem akart neki átengedni. A helytartó a város előljárójának kegyetlen megkínzásával vette rá a közösséget arra, hogy a szoborról lemondjon.***

Erat hiemps summa, tempestas, ut ipsum Sopatrum dicere audistis, perfrigida, imber maximus, cum iste<sup>1</sup> imperat lictoribus ut Sopatrum de porticu, in qua ipse sedebat, praecipitem in forum deiciant nudumque constituent. Vix erat hoc impetratum, cum illum spoliatum stipatumque lictoribus videres. Omnes id fore putabant, ut miser atque innocens virgis caederetur. Non usque est<sup>2</sup> improbus; non omnia sunt in uno vitia; numquam fuit crudelis. Leniter hominem clementerque accepit. Equestres sunt medio in foro Marcellorum statuae, sicut fere ceteris in oppidis Siciliae. Ex quibus<sup>3</sup> iste C. Marcelli statuam delegit. In ea Sopatrum hominem cum domi nobilem, tum summo magistratu praeditum divaricari ac deligari iubet.

1. *iste*: tudniillik Verres
2. *est*: az alany Verres, Cicero maró gúnnyal fogalmaz Verres erkölcséről
3. *ex quibus*: tudniillik statusis

*II. Oldja meg az alábbi feladatsort!*

**1. Adja meg a következő szókapcsolatokat egyesszámban! (4 pont)**

lictoribus suis	.....
vitia crudelia	.....
domuum nobilium	.....

**2. Határozza meg a következő igealakok nemét, módját, idejét, állapotát, számát, személyét! (5 pont)**

fuero .....  
videres .....  
putabant .....  
imperet .....  
videberis .....

**3. Adja meg a crudelis, -e melléknév adverbiumait mindhárom fokban! (6 pont)**

.....

**4. Milyen igenevei a következők a deligo 1 igének? (3 pont)**

deligari .....  
ad deligandum .....  
deligaturus .....

**5. Milyen mondatrészek az aláhúzottak? (3 pont)**

Lictores virgis caedunt hominem. ....  
Numquam fuit crudelis. ....  
Statuae sunt in foro. .....

**6. Nevezze meg az igeneves szerkezetet a következő mondatban! Alakítsa át úgy, hogy előidejűsége utaljon! (5 pont)**

Omnes id fore putabant. ....  
.....

**7. Milyen alárendelt tagmondatot tartalmaz a következő mondat? Az ilyen típusú alárendelés milyen időviszonyban van a főmondattal? (5 pont)**

Verres iubet lictoribus, ut hominem deiciant in forum.  
.....

**8. Értelmezze a következő kifejezéseket, akár Cicero személyén keresztül! (4 pont)**

homo novus  
suo anno

***Javítási útmutató***

*Tájékoztató fordítás:*

A legnagyobb tél volt, rendkívül hideg idő, ahogyan magától Sopotertől hallottátok, heves eső, amikor ez megparancsolja a lictoroknak, hogy Sopotert az oszlopcsarnokból, ahol ült, hajítsák ki a forumra és mezítelen állítsák elő. Még alig hajtották végre a parancsot,



midőn már lecsupaszítva és lictoroktól körülvéve láhattad. Mindenki azt hitte, hogy a szerencsétlen ártatlant meg fogják vesszőzni. Nem egészen elvetemült ő, nincs meg egyetlen emberben minden gonoszság, sosem volt ő kegyetlen. Emberünket szelíden és kíméletesen kezelte. A Marcellusok szobrai vannak a forum közepén, ahogy többnyire a többi szicíliai városokban is. Ezek közül C. Marcellus szobrát választotta ki. Parancsba adja, hogy Sopatert, az egyfelől otthonában nemesi rangú, másfelől a legmagasabb tisztséggel felruházott embert ehhez a szoborhoz feszítsék ki és kössék oda.

*Tagmondatonként adható pontszámok:*

Erat hiemps summa, tempestas, ut ipsum Sopatrum dicere audistis, perfrigida, imber maximus (5 pont), cum iste imperat lictoribus ut Sopatrum de porticu, in qua ipse sedebat, praecipitem in forum deiciant nudumque constituent (5 pont). Vix erat hoc impetratum, cum illum spoliatum stipatumque lictoribus videres (5 pont). Omnes id fore putabant, ut miser atque innocens virgis caederetur (5 pont). Non usque est improbus; non omnia sunt in uno vitia; numquam fuit crudelis (3 pont). Leniter hominem clementerque accepit. Equestres sunt medio in foro Marcellorum statuae (3 pont), sicut fere ceteris in oppidis Siciliae (2 pont). Ex quibus iste C. Marcelli statuum delegit (3 pont). In ea Sopatrum hominem cum domi nobilem, tum summo magistratu praeditum divaricari ac deligari iubet (6 pont).

*A feladatsor megoldása:*

**1. Adja meg a következő szókapcsolatokat egyesszámban! (4 pont)  
(helyes szavanként ½ pont)**

lictoribus suis	lictori suo, lictore suo
vitia crudelia	vitium crudele
domuum nobilium	domus nobilis

**2. Határozza meg a következő igealakok nemét, módját, idejét, állapotát, számát, személyét! (5 pont)**

fuero	act. ind. fut. perf. S. 1.
videres	act. coni. praet. imperf. S. 2.
putabant	act. ind. praet. imperf. Pl. 3.
imperet	act. coni. praes. imperf. S. 3.
videberis	pass. ind. fut. imperf. S. 2.

**3. Adja meg a crudelis, -e melléknév adverbiumait mindhárom fokban! (6 pont)**

crudeliter, crudelius, crudelissime

**4. Milyen igenevei a következők a deligo 1 igének? (3 pont)**

deligari	infinitivus imperfectus passivi
ad deligandum	gerundium (accusativus)
deligaturus	participium instans activi

**5. Milyen mondatrészek az aláhúzottak? (3 pont)**

Lictores virgis caedunt hominem.                    eszközhatározó (abl. instrumenti)  
Numquam fuit crudelis.                                állapothatározó (attributum praedicativum)  
Statuae sunt in foro.                                    helyhatározó (ablativus helyhatározóként)

**6. Nevezze meg az igeneves szerkezetet a következő mondatban! Alakítsa át úgy, hogy előidejűsége utaljon! (5 pont)  
(helyes válaszonként 2-3 pont)**

Omnes id fore putabant.  
accusativus cum infinitivo  
Omnes id fuisse putabant.

**7. Milyen alárendelt tagmondatot tartalmaz a következő mondat? Az ilyen típusú alárendelés milyen időviszonyban van a főmondattal? (5 pont)  
(helyes válaszonként 3-2 pont)**

Verres iubet lictoribus, ut hominem deiciant in forum.

célzatos tárgyi alárendelés  
egyidejű

**8. Értelmezze a következő kifejezéseket, akár Cicero személyén keresztül! (4 pont)  
(helyes válaszonként 2 pont)**

homo novus: olyan személy, aki családjából elsőként viselt Rómában főhivatalt  
suo anno: abban a legalacsonyabb életkorban, ami egy köztisztviselés betöltéséhez elengedhetetlen

## MINTATÉTELEK AZ EMELT SZINTŰ SZÓBELI VIZSGÁHOZ

### *1. tétel*

#### **C. Valerius Catullus: 101. carmen**

Multas per gentes et multa per aequora vectus  
advenio has miseras, frater, ad inferias,  
ut te postremo donarem munere mortis,  
et mutum – nequiquam – alloquerer cinerem.



*Sírkö Gorsiumból, Kr.u. I. sz.*

- Ismertessen a kép alapján antik halotti kultuszokat, illetve a holtak világáról alkotott elképzeléseket!
- Milyen egyéb forrásértéke lehet a leletnek?

### *2. tétel*

#### **Cornelius Tacitus: Annales I. 8. Augustus temetése**

Caesar ... populum edicto monuit, ne, ut quondam nimiis studiis funus divi Iulii turbassent, ita Augustum in foro potius quam in campo Martis, sede destinata, cremari vellent.



*Augustus Prima Portánál talált szobra*

- Ismertesse a kép alapján Octavianus-Augustus alakját!
- Hogyan kapcsolódik az egykorú ábrázolás módja Augustus személyiségéhez és politikájához?

### *3. tétel*

#### **C. Plinius Caecilius Secundus: Epistulae VI. 16. Idősebb Plinius utolsó útja**

Cunctatus paulum, an retro flecteret, mox gubernatori, ut ita faceret, monenti „Fortes” inquit „fortuna adiuvat: Pomponianum pete!”



*Pompeji utca fotója*

- Beszéljen a kép alapján a római kor városi életéről!
- Milyen más művelődéstörténeti területek forrása lehet a képen szereplő lelet?

***Példa a vizsgáztatás menetére és a feladatok értékelésére***

1. Olvassa fel a kihúzott szöveget (a hagyományos vagy a restituált ejtés szerint)! – 2 pont
2. Állapítsa meg, hány (tag)mondatból áll a szöveg! Indokolja állítását! – 3 pont
3. Talál-e itt alárendelt mellékmondat(ka)t? Indokolja állítását! – 3 pont
4. Melyik az a (maximum öt) szó, amelyet szükségesnek tart megnézni a nyomtatott szótárban? Próbálja megállapítani szótári alakjukat, mielőtt a szótárt igénybe venné! – 4 pont
5. Talál-e a szövegben igeneves szerkezetet? Indokolja állítását! – 4 pont
6. Kísérelje meg a szöveget magyarra fordítani! – 20 pont
7. Talált-e a szövegben a magyartól eltérő esethasználatot? Ha igen, nevezze meg! – 4 pont
8. Mondjon a szöveg tartalmával kapcsolatban néhány (négy-öt) tudnivalót! (színhely, korszak, történelmi vagy mitológiai személy, római szokás vagy fogalom stb.) – 5 pont
9. Beszéljen a szerzőről és munkásságáról! – 10 pont
10. Idézzon (minimum öt mondatnyit/sornyt) a szerzőtől! – 5 pont

A kép témájának bemutatása 10 pont, a forrás bemutatása 5 pont

## KÉPEK JEGYZÉKE

- Héraklész és a lernéi hydra (Bárczi Ildikó: Orbis Latinus I. Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002. 56. o.)
- A római Colosseum (C. Valigi: Róma és a Vatikán. Róma, Plurigraf, 1998. 71. o.)
- A római Forum Romanum (A. M. Liberati – F. Bourbon: Az ókori Róma. Bp., Officina '96, 1996. 115. o.)
- Keresztút egy római szarkofágon (A keresztény művészet lexikona, szerk.: J. Seibert. Bp., Corvina, 1986. 64. o.)
- A „septem artes liberales” (A keresztény művészet lexikona, szerk.: J. Seibert. Bp., Corvina, 1986. 121. o.)
- Sírkő Gorsiumból (M. Vickers: A római világ. Bp., Helikon, 1985. 135. o.)
- Augustus Prima Porta-i szobra (A. M. Liberati – F. Bourbon: Az ókori Róma. Bp., Officina '96, 1996. 45. o.)
- Pompeji utca fotója (M. Vickers: A római világ. (Bp., Helikon, 1985. 48. o.)
- Oidipusz és a Szfínx – vázakép (A. Johnston: Az archaikus Görögország. Bp., Helikon, 1984. 92. o.)
- Raffaello Santi: Az athéni iskola (P. Levi: A görög világ atlasza. Bp., Helikon, 1994. 208. o.)